

**Становище, написано от член на научно жури,
за придобиване на образователна и научна степен „доктор“
в СА „Д. А. Ценов“ – Свищов**

Изготвил становището: доц. д-р Георги Маринов, по Заповед 355/30.04.2019.

Автор на дисертационния труд: Борислав Емилов Боянов

Тема на дисертационния труд: Въздействие на екологичната политика на Европейския съюз върху международната конкурентоспособност на българските предприятия (по примера на химическата промишленост)

I. Общо представяне на дисертационния труд:

Дисертационният труд е посветен на анализ на един от отраслите от обработващата промишленост у нас - химическата промишленост. Предвид задълбочаващите се екологични проблеми в глобален план, а те са сред най-сериозните предизвикателства както пред растежа, така и пред самото оцеляване на човечеството, а също и от обстоятелството, че разработката разглежда отрасъла именно откъм екологичните му аспекти, намирам труда за особено актуален. Текстът е в обем 206 страници с класическа структура от увод, три основни глави и заключение. Използвани са 174 литературни източника на български и английски език.

II. Преценка на формата и съдържанието на дисертационния труд.

Текстът на представения дисертационен труд е максимално изчистен, и технически, и в стилово отношение, оптимизиран е и като обем, и с това дисертацията следва утвърдилата се традиция в катедрата. Използваният инструментариум е адекватен на поставените цели и задачи, прилагането му е извършено методично и добросъвестно. В рамките на представения текст се демонстрира детайлно познаване на европейската екологична политика, както и на съвременната литература по тематиката, налице е много добре логически издържана структура на разработката.

След разглеждането на договорите в областта на опазване на околната среда разработката се фокусира и върху анализ на програмите за действие в областта на опазване на околната среда (ПДООС) - общо 7, от които 6 приключили (отнасящи се за минали периоди). Анализът продължава с поглед върху международната

конкурентоспособност на фирмите при съвременното регулиране. Акцент в работата се поставя върху влиянието на регулирането върху бранша у нас, с проведено емпирично проучване сред предприятия с различни размери.

Технологичната рамка на изследването притежава добро логическо построяване: анализ на химическата промишленост - систематизиране на действащите регулации - избор на инструменти за оценка на въздействието от регулациите. Анкетното проучване, проведено за да бъде разкрито въздействието на някои ключови регламенти в областта, е балансирано като обхват, ясно показва че в един бъдещ период екологичните регулации ще бъдат в състояние да окажат положително въздействие върху конкурентоспособността на участниците в отрасъла. Сред основните резултати, до които се стига от него са, че засега сред предприятията от бранша има известна съпротива срещу инициативите по посока на опазване на околната среда. Намирам такова схващане за напълно логично, и даващо от своя страна възможност за бъдещи проучвания - по какъв начин да стане преобразуването на този бранш от сегашното му състояние, предвид настъпващите сериозни екологически проблеми на планетата.

Авторефератът отразява представената разработка точно и пълно. Следва да се отбележи обаче, че от леко намаляване на обема му може само да се спечели за адекватното възприятие. На основните идеи в дисертацията е дадена гласност, с представянето им на научната общност с пет научни публикации.

III. Научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд.

Изработената технологична рамка за оценка на въздействието на екологичните регулации върху международната конкурентоспособност на предприятията е главен научен принос на текста, който има и научно-приложни приноси, сред които са извеждането на явните сравнителни предимства на отрасъла у нас въз основа на анализ на търговските потоци, както и проведеното анкетно проучване насочено към разкриване на въздействието на избраните три вида регулации върху конкурентоспособността на българските предприятия от химическата промишленост. Намирам приносите за оригинални, с липса на аналози в литературата, и позволяващи формулирането на ценни препоръки за развитието на отрасъла.

IV. Въпроси по дисертационния труд.

Твърдението "От представените данни достигаме до заключението, че химическата индустрия с цялата си гама от продукция остава важен отрасъл за икономиката на страната." се нуждае от допълнително изясняване, предвид размера на дела на отрасъла в обработващата промишленост.

Тъй като според резултатите от проучването по-голямата част от респондентите считат, че настоящите екологични регулации не водят до подобряване на тяхната конкурентоспособност, удачно би било да се представи малко по-разширен допълнителен коментар, най-вече относно посоките, в които следва да бъдат променени регулациите. Също интересно би било да се коментира доколко надеждни са оценките за сравнителните предимства, базирани върху избраните индекси (RCA и на Лафей).

V. Обобщена оценка на дисертационния труд и заключение.

Представеният дисертационен труд е завършено самостоятелно научно изследване, съдържащо научни и научно-приложни приноси. Изпълнени са и всички изисквания на нормативните документи. Затова убедено подкрепям присъждането на ОНС "доктор" на Борислав Емилов Боянов.

Дата: 27.05.2019 г.

Изготвил становището:

(доц. д-р Г. Маринов)